

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH INDIË.

No. 87.

Publikatie van den 22sten december 1818, houdende een reglement op het beleid van de regering in Nederlands Indië.

Kommissarissen Generaal over Nederlandsch Indië, aan alle de genen die deze zullen zien of horen lezen, SALUT! doen te weten:

Nademaal wij in overweging genomen hebben de noodzakelijkheid om voor het eindigen onzer werkzaamheden vaste bepalingen en regelen daar te stellen, naar welke het beleid der zaken in Nederlandsch Indië in den vervolge zal worden voortgezet.

Zoo is het, dat wij uit krachte van het gezag door den Koning in ons gevestigd, en naar aanleiding van den last, ons door Zijne Majesteit gegeven, hebben goedgevonden en verstaan vast te stellen, het volgende:

Reglement op het beleid van de Regering, het Justitie-wezen, de Culture en den Handel in 's lands Afiatische Bezittingen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van den Gouverneur Generaal en de Hooge Regering.

Art. 1. Het hoogste gezag over Nederlandsch Indië wordt, in naam des Konings, geoeffend door den Gouverneur Generaal. Een iegelijk die zich aldaar bevindt, van wat rang of staat hij zij, moet den Gouverneur Generaal. erkennen als des Konings vertegenwoordiger, denzelven als zoodanig eerbiedigen, gehouwen en getrouw zijn, en deszelfs bevelen opvolgen en gehoorzamen.

Art. 2. Tot het beleid der algemeene burgerlijke regering met alle den aankleven van dezelve, worden aan den Gouverneur Generaal toegevoegd vier Raden, die gezamenlijk met den Gouverneur Generaal, uitmaken de *Hooge Regering van Nederlandsch Indië*.

Art. 3. Wanneer het den Koning mogt goedvinden, dan is deze medelid van de Hoog Regering, en heeft zitting na den Gouverneur Generaal. De Raden van Indië nemen zitting naar den tijd van hunne aanstelling.

Art. 4. Wanneer de waardigheid van Gouverneur Generaal bij deszelfs overlijden, of anderzins open valt, en de benoeming van deszelfs opvolger door den Koning niet gedaan, of niet bekend is, zoo zal de Luitenant Gouverneur Generaal inmiddels het gezag aan den Gouverneur Generaal toekomende, oefenen.

Art. 5. Bij ontstentenis van eenen Luitenant Gouverneur Generaal, zal het gezag overgaan op eenen der Raden van Indië. De benoeming zal gedaan worden door de Raden zelve, met bijvoeging van den president van het hoog gerechtshof, en den hoofd-directeur der financiën; geen der Raden mag zich zelve benoemen, *en de Raden, zoo wel als de genoemde president en hoofd-directeur, zullen in handen van den oudsten Raad afleggen den eed, dat zij tot de tijdelijke vervulling der waardigheid van Gouverneur Generaal, dien der Raden zullen stemmen, welken zij in gemoede daartoe den geschiktsten zullen oordeelen.*

De leden van de alzoo zamengestelde vergadering, brengen hunne stemmen bij besloten briefjes uit, de secretaris verzamelt de briefjes in eene belloten bus, de president van het hoog gerechtshof opent de briefjes en leest dezelve met luider stemme op, en de secretaris houdt daar van aantekening. Hij op wien de meeste stemmen gevallen zijn, of bij staking van stemmen, de oudste in rang, aanvaardt dadelijk de waardigheid van Gouverneur Generaal, en geniet de jaarwedde daartoe staande, tot dat een Gouverneur Generaal, door den Koning benoemd, in de waarneming zal getreden zijn.

Art. 6. Tot het vervullen van eene openvallende Raads plaats, wordt door de Hooge Regering, uiterlijk binnen een maand daarna, bij voorraad een daartoe geschikt persoon benoemd en aangesteld.

Deze benoeming moet bij de eerste gelegenheid gebragt worden ter kennis van het departement der kolonien in Nederland, op dat Zijne Majesteit de benoeming zal kunnen bekrachtigen of eenen anderen aanstellen.

Art. 7. De Raden van Nederlandsch Indië moeten zijn geboren in Nederland of in eene Nederlandsche bezitting, of wel het Nederlandsche burgerregt, volgens de Vaderlandsche wetten, verkregen hebben; zij moeten daarenboven den vollen ouderdom van dertig jaren hebben bereikt.

Zij zullen elkanderen, ten tijde hunner aanstelling, niet mogen bestaan in of binnen den vierden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 8. De Raden van Indië mogen geene andere vaste bedieningen bekleeden, zoo lang zij leden van de Hooge Regering zijn.

Art. 9. De Gouverneur Generaal en de Raden van Indië vermogen geen handel te drijven, noch voor eigen rekening, noch voor die van anderen. Zij vermogen geen aandeel of belang te hebben in eenige besteding, leverantie, verpachting van goederen, regten of middelen, of in eenige zaken waar over met den lande, om winst of voordeel, eenige handeling wordt aangegaan. Zij mogen wijders geene ondonnancien of schuldvorderingen ten laste van den lande, van welken aard ook, koopen of voor hunne rekening nemen.

Art. 10. Aan de Hooge Regering wordt toegevoegd een *Algemeene Secretaris*, die tevens als zoodanig den Gouverneur Generaal ten dienste staat.

Behalve dezen, zullen een of meer *Secretarissen* kunnen worden aangesteld, indien de werkzaamheden zulks vorderen.

De Gouverneur Generaal regelt de secretarie op zoodanige wijze als hij nuttig oordeelt.

Art. 11. De Gouverneur Generaal heeft het beleid der vergadering, achtereenvolgens zoodanig reglement van orde, als bij de Hooge Regering zal worden vastgesteld.

Art. 12. De Gouverneur Generaal is gehouden alle zaken, die ter beslissing van de Hooge Regering staan, te brengen ter overweging van de vergadering. Aan den Gouverneur Generaal wordt echter de magt toegekend, om, wanneer hij zulks ten oorbaar van den lande en van des Konings dienst rekent, tegen de gevoelens van de meerderheid te beslissen en het besluit op te maken.

In dit geval worden de adviezen; en van den Gouverneur Generaal, en van de Raden, in schrift overgezonden; met bijvoeging van alle zoodanige omstandigheden en bedenkingen, als ter zake dienstig zijn.

Deze magt komt alleen toe aan den Gouverneur Generaal door den Koning benoemd, en geenzins aan hem, die tot deze waardigheid, slechts bij voorraad en inmiddels benoemd is.

Art. 13. Van het verhandelde in elke zitting van de Hooge Regering, als mede van de handelingen van den Gouverneur Generaal afzonderlijk, worden dagelijksche aantekeningen gehouden, die kopijelijk telken drie maanden, aan het departement van de kolonien moeten worden overgezonden.

Van alle belangrijke gebeurtenissen en handelingen, zoo de inwendige regering, als de buitenlandsche betrekkingen met omliggende Europeische bezittingen of Indische vorsten of volkeren betreffende, wordt ook tussehen tijds, bij elke bekwame gelegenheid, aan hetzelve departement kennis gegeven.

De verzending der stukken moet steeds gepaard gaan met een omstandig en beredeneerd verslag der zaak en der gronden van beslissing, ten einde Zijne Majesteit in staat te stellen, de juistheid der genomen maatregelen te beoordeelen.

Art. 14. Alle wetten, besluiten, bevelen en andere handelingen van de Hooge Regering zamengesteld, zoo als in art. 2 bepaald is, moeten worden uitgevaardigd.

op naam van den Gouverneur Generaal in Rade, en niet anders. Alle moeten door den Algemeenen Secretaris geteekend worden *ter ordonmantie van den Gouverneur Generaal in Rade.*

Alle algemeene wetten en belangrijke bepalingen of besluiten, worden daarenboven door den Gouverneur Generaal geteekend.

Art. 15. De Gouverneur Generaal in Rade, zoo wel als afzonderlijk handelende, is gehouden de bevelen hem uit naam des Koning's toegezonden, na te komen.

Art. 16. De Gouverneur Generaal in Rade is bevoegd, om ten aanzien van het beleid der algemeene regering, in alle derzelver deelen, zoodanige wetten, verordeningen en bepalingen te maken, als dezelve ten meesten nutte van Nederlandsch Indië, in verband met de belangen van Nederland, oordeelt te behooren.

Deze wetten, verordeningen en bepalingen, gelijke alle andere besluiten, het zij van den Gouverneur Generaal in Rade of buiten Rade, mogen niet afwijken van de gronden op welke het stelsel van algemeene regering in hare onderscheiden deelen, bij dit reglement of bij de andere verordeningen en bepalingen door Kommissarissen Generaal uitgevaardigd en gemaakt, gebouwd is, zullende alle dezelve in kracht blijven, tot dat door den Koning nadere bevelen mogten gegeven worden.

Art. 17. De Gouverneur Generaal in Rade, regelt de jaarlijkse begrooting der inkomsten en uitgaven, beslist over alle veranderingen, aanvullingen of overschrijvingen welke mogten noodig zijn, bepaalt de geschikteste maatregelen voor het innen, verantwoord en juist besteden van 'slands gelden, en beoordeelt de juistheid van den algemeenen jaarlijkschen staat, uit de boeken opgemaakt.

Art. 18. De Gouverneur Generaal in Rade, regelt alle belastingen en de wijze op welke zij geheven moeten worden; het zij bij dadelijke heffingen van de belaste personen of wel bij verpachting.

Art. 19. De Gouverneur Generaal in Rade, regelt alle de zaken betrekkelijk het geldstelsel en de aanmaking en uitgifte van klinkende of papieren munt.

Art. 20. De Gouverneur Generaal in Rade, maakt de noodige bepalingen omtrent het te gelde maken, of voor 'slands rekening naar Nederland verzenden, van alle goederen en voortorengfelen den lande toebehoorende.

Art. 21. De Gouverneur Generaal in Rade, bepaalt de inkomsten van de ambten en bedieningen, stelt de instructien vast, en benoemd de ambtenaren, zoo Europezen als Inlanders en anderen, voor zoo verre die benoeming niet bij afzonderlijke bepalingen aan andere gezagvoerders, kollegien of personen is of wordt opgedragen, alles onder zoodanige nadere goedkeuring als de Koning aan zich zoude verkiezen te behouden.

Art. 22. De Gouverneur Generaal in Rade oefent het regt van gratie wegens misdaden in Nederlandsch Indië gepleegd, na alvorens te hebben ingenomen de bedenkingen en het advies van het hoog gerechtshof.

Art. 23. De Gouverneur Generaal in Rade verleent dispensatie van wetten, remisien van verschuldigde belastingen of pacht-penningen, brieven van legitimatie, *venia etatis* en andere dergelijke gratien, alles na ingenomen consideratien en advis van het hoog gerechtshof, voor zoo verre regtszaken betreft.

Art. 24. De Gouverneur Generaal in Rade sluit of vernieuwt verbonden met de Indische vorsten en volkeren, in naam des Konings.

Deze verbindtremisien mogen nimmer ten doel hebben het guaranderen hunner bezittingen, of het voeren van oorlog tegen de aanvallen van anderen.

Art. 25. In het algemeen vermag de Gouverneur Generaal in Rade geen oorlog tegen eenige der Indische vorsten of volkeren te verklaren, of deze in hunne oorlogen met andere ter hulpe te komen, tenzij werkelijk vijandelijke aanvallen of toebereidselen waer

den gemaakt, tegen eenig gedeelte van Nederlandsch Indië, of eenigen van Nederland afhankelijken vorst, of wel zoodanigen, met wien te dien einde reeds eene verbindtenis mogt bestaan, of nader op uitdrukkelijken last van Zijne Majesteit worden aangegaan.

Art. 26. De Gouverneur Generaal heeft het oppertoezicht over, en regelt alle dagelijksche voorvallen en aangelegenheden, betreffende de algemeene regering, achtervolgens de deswegen gemaakte wetten en bepalingen.

Art. 27. De Gouverneur Generaal heeft het oppertoezicht over alle lands dienaren, en geeft aan hen zoodanige bevelen, als hij ter uitvoering van de werkzaamheden aan hen toebetrouwd, ten nutte van den lande, en overeenkomstig de gemaakte wetten, bepalingen en instructien, meent te behooren.

Art. 28. De Gouverneur Generaal verleent of weigert verzoeken tot inwoning in Nederlandsch Indië, of tijdelijk verblijf op Java.

Art. 29. De Gouverneur Generaal heeft de magt om personen, gevaarlijk voor de openbare rust of veiligheid, in verzekerde bewaring te doen nemen.

De Gouverneur Generaal geeft van den door hem gegeven last en de beweegredenen daarvan, in Rade kennis, ten einde te overwegen hoe verder te handelen.

De Gouverneur Generaal in Rade heeft de magt om zulke of ook andere ingezetenen, welke verblijf in Nederlandsch Indië gevaarlijk of schadelijk geoordeeld wordt, van daar te verwijderen of naar Nederland op te zenden, mits aan dezelve eenen behoorlijken tijd tot het order stellen op hunne zaken overlatende.

Van het alzo genomen besluit en de beweegredenen tot hetzelfde, wordt aan het departement van kolonien kennis gegeven.

Art. 30. De Gouverneur Generaal verleent, des geraden vindende, aan 's lands civiele of militaire ambtenaren, voor eenen bepaalden tijd verlof, om zich naar Europa of elders, ter waarneming van hunne bij

zondere belangen, of tot herstel van hunne gezondheid, te beveven. De Gouverneur Generaal maakt alsdan de noodige schikkingen op de waarneming van derzelve bedieningen, gedurende hunne afwezendheid.

Art. 31. De Gouverneur Generaal vestigt zijne bijzondere aandacht op de staatkundige betrekkingen met de omliggende Indische vorsten en volkeren, en met de regeringen der bezittingen van Europefche mogendheden in Indië. Hij deelt zijne bevinding in Rade mede.

Hij geeft de noodige bevelen of draagt in Rade voorzeningen voor, geschikt om de goede verstandhouding met alle te bewaren.

Art. 32. De Gouverneur Generaal zorgt bijzonderlijk, dat de gouverneurs en residenten op de buitenbezittingen, zich stiptelijk houden aan de voorschriften hierna bij art. 66 en volgende, bepaald.

Art. 33. De Gouverneur Generaal in Rade, is bevoegd, met de regeringen van de Europefche bezittingen in Indië, zoodanige bijzondere overeenkomsten, onder nadere goedkeuring van Zijne Majesteit te maken, als ter bevordering van wederzijdsche eensgezindheid en wederkeerige belangen, strekken kunnen. Nimmer echter mogen overeenkomsten aangegaan, of onderhandelingen aangevangen worden, welke eenigen afstand van grondgebied ten doel hebben.

Art. 34. De Gouverneur Generaal alleen oefent het opperbevel over de zee- en landmagt in *Nederlandsch Indië*.

Alle zee- en land-officieren zich daar bevindende, zijn gehouden, zonder eenige tegenspraak, de bevelen door den Gouverneur Generaal of zijnentwege gegeven, te eerbiedigen en te gehoorzamen, en door hunne onderhoorigen te doen eerbiedigen en gehoorzamen.

Art. 35. De Gouverneur Generaal is bevoegd, om in gevalle van uitgebarsten oorlog tusfchen Zijne Majesteit en eenige andere mogendheid, *Commissien* of *Lettres de marque* te verleenen, aan fchepen door bijzondere personen uitgerust.

Art. 36. De Gouverneur Generaal regelt alles wat strekken kan tot afbreuk van den openbaren vijand, tot verdediging der bijzondere gedeelten van Nederlandsch Indië en van der ingezetenen personen en goederen, tegen de aanvallen van openbare of geheime vijanden, bijzonderlijk ook tegen de zeerooverijen van sommige Indische vorsten en volkeren.

Hij neemt daaromtrent in, den raad van zoodanige zee- en land-officieren als hij verkiest, en geeft verder de noodige bevelen onder zijne persoonlijke verantwoordelijkheid.

Wanneer de Gouverneur Generaal, na deswegens volgens de militaire wetten en gebruiken, te hebben ingenomen de bedenkingen van bevoegde officieren in eenen krijgsraad, meent dat tot eene kapitulatie met den vijand, over een of meer gedeelten van Indië behoort te worden overgegaan, moet hij alvorens daartoe te besluiten, de zaak brengen in Rade, ten einde nog nader over het aangaan van het verdrag en de voorwaarden van hetzelfde, te beslissen.

Art. 37. De Gouverneur Generaal handelt wijders naar de bijzondere instructie of instructien, hem door Zijne Majesteit gegeven of te geven.

Art. 38. De Gouverneur Generaal oefent zoodanige verdere magt, als hem bij de algemeene wetten en bepalingen, of bijzondere verordeningen en besluiten, is of zal worden opgedragen.

Art. 39. De Gouverneur Generaal heeft de bevoegdheid, om alle zaken welke aan hem afzonderlijk zijn opgedragen, te brengen ter overweging in Rade, of daar over in te nemen de **bijzondere consideratien van de Raden van Indië.**

Hij kan mede aan de Raden **zoodanige tijdelijke commissien** opdragen, als hij, ten nutte van den lande, oordeelt door hen te moeten worden uitgevoerd.

Art. 40. Zoo de benoemde Gouverneur Generaal niet in des Konings handen den eed mogt hebben afgelegd, zal hij voor de aanvaarding zijner waardigheid, den volgende eed in Rade afleggen:

„ Ik zweer, dat ik, om de hooge waardigheid welke
 „ ik nu aanvaarde te bekomen, aan niemand, wie hij
 „ zij, eenige geschenken of beloften gegeven of gedaan
 „ heb, noch geven of doen zal.

„ Dat ik in de oefening der waardigheid van Gou-
 „ verneur Generaal over Nederlandsch Indië, en Opper-
 „ bevelhebber van de zee- en landmagt aldaar, aan Zijne
 „ Majesteit den Koning der Nederlanden, Prins van
 „ Oranje-Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, ge-
 „ houw en getrouw zal zijn.

„ Dat ik de hooge en souvereine regten des Konings,
 „ en de waardigheid van het koninkrijk, zal bewaren en
 „ bevestigen; dat ik het welzijn, den bloei en de wel-
 „ vaart van Nederland en Nederlandsch Indië, zal voor-
 „ staan en behartigen, zonder aanzien van persoon; dat
 „ ik in de oefening mijner ambtspligten, zoo min aan
 „ bedreigingen als aan beloften, door wien ook gedaan,
 „ zal gehoor geven.

„ Dat ik het *reglement op het beleid der regering*,
 „ en de verdere algemeene of bijzondere bevelen, mij
 „ door den Koning of in Zijnen naam gegeven, met alle
 „ getrouwheid zal nakomen, en voorts alles doen wat
 „ een goed en getrouw Gouverneur Generaal en Opper-
 „ bevelhebber schuldig is en behoort te doen.

„ Art. 41. De Luitenant Gouverneur Generaal legt
 „ den volgenden eed af:

„ Ik zweer, dat ik, ter verkrijging van de waardigheid
 „ van Luitenant Gouverneur Generaal, aan niemand,
 „ wie hij zij, eenige geschenken of beloften gegeven of
 „ gedaan heb, noch geven of doen zal.

„ Dat ik aan Zijne Majesteit den Koning der Neder-
 „ landen, Prins van Oranje Nassau, Groot Hertog van
 „ Luxemburg, gehouw en getrouw zal zijn.

„ Dat ik den Gouverneur Generaal, met alle getrouw-
 „ heid en bereidwilligheid zal ten dienste staan, en des-
 „ zelfs bevelen stiptelijk nakomen.

„ Dat ik de hooge en souvereine regten des Konings,
 „ en de waardigheid van het koninkrijk, zal bewaren en
 „ bevestigen; dat ik het welzijn, den bloei en de welvaart
 „ van Nederland en Nederlandsch Indië, zal voorstaan

en behartigen, zonder aanzien van persoon; dat ik in de oefening mijner ambtspligten, zoo min aan bedreigingen als aan beloften, door wien ook gedaan, gehoor zal geven.

„ Dat ik het *reglement op het beleid der regering*, en de verdere algemeene of bijzondere bevelen door den Koning of in Zijnen naam gegeven, gelijk mede alle bevelen bepaaldelijk mij door den Gouverneur Generaal gegeven, met alle gehoorzaamheid zal nakomen, en voorts alles doen zal wat een goed en getrouw Luitenant Gouverneur Generaal schuldig is en behoort te doen.

„ Art. 42. De Raden van Indië leggen de volgende den eed af:

„ Ik zweer dat ik om tot *Raad van Nederlandsch Indië* te worden benoemd, aan niemand, wie hij zij, eenige geschenken of beloften gegeven of gedaan heb, noch geven of doen zal.

„ Dat ik, aan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, gehouw en getrouw zal zijn.

„ Dat ik, zoo veel mijn aandeel aan de regering betreft, de hooge en souvereine regten des Konings en de waardigheid van het koninkrijk zal helpen bewaren en bevestigen; dat ik het welzijn, den bloei en de welvaart van Nederland en Nederlandsch Indië zal voorstaan en behartigen, zonder aanzien van persoon.

„ Dat ik in de oefening mijner ambtspligten, zoo min aan bedreigingen als aan beloften, door wien ook gedaan, gehoor zal geven.

„ Dat ik het *reglement op het beleid der regering*, en de verdere algemeene of bijzondere bevelen door den Koning of in Zijnen naam gegeven, met alle getrouwheid zal nakomen.

„ Dat ik den Gouverneur Generaal met ijver en trouw zal helpen beramen en uitvoeren, alles wat tot 's Konings dienst nuttig is.

„ Dat ik voorts alles doen zal, wat een goed en getrouw Raad van Nederlandsch Indië schuldig is en behoort te doen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de Justitie.

Art. 43. Er zal alom in Nederlandsch Indië worden regtgesproken, in naam en van wege *Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot Hertog van Luxemburg.*

Art. 44. De burgerlijke en lijfstraffelijke regtspleging, kan alleenlijk worden geoeffend, door daartoe bepaalde-lijk daargestelde regtbanken.

Art. 45. Niemand mag wegens misdaden in regten betrokken worden, dan uit kracht der wetten en reglementen, en op de wijze daarbij vastgesteld.

Art. 46. De Gouverneur Generaal vermag in geenerlei geval in Indië geregteijk worden aangesproken, noch in eenige procedures, van wat aard ook, ter zake van misdaad, in of buiten deszelfs officie gepleegd, betrokken worden.

Art. 47. De Gouverneur Generaal en de Raden van Indië, kunnen wegens burgerlijke zaken, voor geene andere regtbank, dan voor het hoog geregtshof betrokken worden.

Art. 48. De Raden van Indië zijn zelfs na het eindigen van hunne bediening, in Indië wegens misdaad, alleen aansprakelijk voor het hoog geregtshof. Zij vermogen nimmer in verzekering genomen worden, anders dan door middel van militair arrest, volgens bevel van den Gouverneur Generaal.

Art. 49. De Procureur Generaal een dekreet van apprehensie tegen eenen Raad van Indië, bij het hoog geregtshof verkregen hebbende, zal tot de aanhouding van dien Raad, bij den Gouverneur Generaal verzoek doen, en de Gouverneur Generaal zal daaraan dadelijk voldoen, den beschuldigen in militair arrest doen nemen, en aan den Procureur Generaal overleveren.

Art. 50. Alle misdaden gepleegd door militairen, het zij tot den zee- of land-dienst behoorende, in Indië,

zullen beoordeeld worden door militaire regtbanken, welker inrigting door bijzondere reglementen en verordeningen zal worden geregeld.

Art. 51. De opperste rechtbank zal den naam voeren van *Hoog Gerechtshof van Nederlandsch Indië*.

Art. 52. Het hooge gerechtshof houdt het toezigt op eene goede en onvertogen bedeeeling van recht in Nederlandsch Indië.

Hetzelve oefent wijders in den eersten aanleg en bij hooger beroep, zoodanige rechtsmacht in burgerlijke en lijfstraffelijke zaken, als bij de manier van procederen en deszelfs instructie, nader wordt bepaald.

Art. 53. Op Java wordt de burgerlijke en lijfstraffelijke rechtsoefening, in den eersten aanleg, toebetrouwd aan drie rechtbanken, welke den naam voeren van *Raden van Justitie*, en gevestigd worden te Batavia, Samarang en Sourabaja.

De juiste grenzen en bepalingen van derzelve rechtsdwang, worden bij afzonderlijke reglementen bepaald.

Art. 54. De rechtbanken, welke op de buitenbezittingen zullen worden daargesteld, zullen bij afzonderlijke besluiten worden geregeld.

Art. 55. De rechtspleging tusschen en over de Inlandsche bevolking, wordt uitgeoefend door landraden en hoven van ommegangen, zamengesteld uit Inlandsche regters, en voorgezeten door den resident of regter van ommegang, alles naar luid der daaromtrent te maken afzonderlijke reglementen.

Art. 56. **Geene dood-vonnissen**, door eenige hoven of rechtbanken geveld, mogen ten uitvoer worden gebracht, dan na dat daartoe zal zijn verlof bekomen, op Java van den Gouverneur Generaal, en op de buitenbezittingen, van den ambtenaar met het hoogste gezag bekleed.

Art. 57. Het verlof tot het uitvoeren van het gevelde dood-vonnis zal niet geweigerd worden, tenzij de Gouverneur Generaal, of wel op buitenbezittingen, de ambtenaar met het hoogste gezag bekleed, daartoe

door den aangeklaagden of veroordeelden verzocht, vermeenen mogt opschorting der regtspleging te moeten bevelen; de hoven en regtbanken zijn gehouden aan het bevel tot opschorting te gehoorzamen, doch tevens bevoegd de bedenkingen, welke zij meenen daartegen te zijn, den Gouverneur Generaal ter kennisse te brengen.

Art. 58. Wanneer de Gouverneur Generaal meent dat niettegenstaande die bedenkingen, de criminele vervolging behoort te blijven opgeschorst, moeten de hoven en regtbanken daarin berusten. De Gouverneur Generaal zendt dan alle de stukken naar het departement van kolonien, ten einde de zaak ter beslissing van Zijne Majesteit te brengen.

Art. 59. Alle tusschenkomst van de regering in zaken van justitie, welke niet bij dit reglement is toegestaan, is verboden.

DERDE HOOFDSTUK.

Van het binnenlandsche bestier.

Art. 60. Het algemeene toezigt over het binnenlandsche bestier van geheel Nederlandsch Indië, wordt opgedragen aan den Gouverneur Generaal in Rade of buiten Rade, naar luid der bepalingen in het eerste hoofdstuk voorkomende.

Art. 61. De dagelijksche beheering der zaken op Java, wordt waargenomen door residenten en zoodanige andere ambtenaren, als bij afzonderlijke verordeningen, naar gelang der omstandigheden en behoeften, op elke plaats zal worden bepaald.

Art. 62. De beheering der zaken op de bezittingen buiten Java gelegen, wordt toebetrouwd, naar de aan gelegenheid van dezelve, aan Gouverneurs of aan residenten, met toevoeging van zoodanige verdere ambtenaren als bij de bijzondere verordeningen zal worden bepaald.

Art. 63. De Gouverneurs, in de bezittingen buiten Java gelegen, vertegenwoordigen den Gouverneur Generaal.

Alle autoriteiten, burgerlijke en militaire, zijn aan hen ondergeschikt; de meer bijzondere verhouding tus- s'en dezelve wordt bij afzonderlijke reglementen of instructien bepaald.

De residenten op buitenbezittingen, welke onder geen bepaald gouvernement behooren, worden te dien aanzien met de Gouverneurs gelijk gesteld.

Art. 64. De Gouverneurs en zoodanige residenten als met dezelve bij het vorige artikel zijn gelijk gesteld, zijn bevoegd, alle zoodanige verordeningen vast te stellen en besluiten te nemen, als tot de dagelijksche beheering en den geregelden loop der zaken noodig zijn. Zij mo- gen dezelve in werking brengen, voor zoo verre zulks voor het algemeen belang noodzakelijk is.

Zij zijn gehouden dezelve ter kennis te brengen en goedkeu- ring van den Gouverneur Generaal te brengen.

Bij het vaststellen en nemen dier verordeningen en besluiten, moeten zij zich stiptelijk houden aan de bepa- lingen *bij het reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indië*, en aan de verdere algemeene of bijzondere verordeningen en bevelen, door den Gouver- neur Generaal, in of buiten Rade, vastgesteld.

Art. 65. De Gouverneurs en residenten moeten van alle hunne besluiten, bevelen en verrigtingen, dagelijk- sche aantekeningen houden, en het register daarvan, telken drie maanden, aan den Gouverneur Generaal in- zenden, zoodra zich de gelegenheid daartoe opdoet.

Zij moeten mede, zoodra mogelijk, kennis geven van elke belangrijke zaak, die ten hunnent voorvalt.

Art. 66. De Gouverneurs en residenten op de bui- tenbezittingen, moeten in de beste verstandhouding trachten te leven met de omliggende Europeesche rege- ringen, *Indische vorsten en volkeren.*

Art. 67. Zij moeten zich zorgvuldig wachten het vreemde grondgebied te schenden, of te gedoo- gen, dat hetzelfde door hunne onderhoorigen geschonden wor- de, gelijk zij zich mede wachten moeten van eenige da- den tegen vreemde onderdanen te bevelen, of te gedoo-

gen, welke aanleiding tot twist of misverstand geven kunnen, alware het ook dat zij mogten meenen, dat het grondgebied door andere bezeten, aan de Nederlandsche regering toekwam, of dat vreemde onderdanen zich ten aanzien van Nederlandsche onderdanen kwalijk gedragen hadden. Zij moeten de gevallen van dien aard, welke hen voorkomen, brengen ter kennis van den Gouverneur Generaal, terwijl zij inmiddels deswegens de noodige verzoeken bij de vreemde regering en, vorsten of volkeren kunnen inleveren. Zij moeten echter met alle wettige midelen onder hun bereik, de aanvallen afweren welke tegen het grondgebied, waarvan het bestier hen is toebetrouwd, mogten gepleegd worden.

Art. 68. Ingeval van onverhoopten vijandelijken aanval, zoo wel als in tijden van oorlog, moeten zij het bestier van alles wat tot verdediging tegen den vijand noodig is, overlaten aan den bevelvoerenden officier, voor zoo verre zij zelve niet door den Gouverneur Generaal met dat bevel of eenigen anderen last daaromtrent, mogten voorzien zijn.

Art. 69. Wanneer den bevelvoerenden officier, na deswegens volgens de militaire wetten en gebruiken te hebben geraadpleegd en gehandeld, meent dat tot eene kapitulatie met den vijand, betrekkelijk de plaats over welke hij het bevel voert, behoort te worden overgegaan, moet hij, alvorens daartoe te besluiten, de zaak brengen ter kennis van den Gouverneur of resident, en aan denzelfden schriftelijk de noodzakelijkheid om tot eene kapitulatie over te gaan, voordragen. De Gouverneur of resident moet in dat geval, zoo wel als wanneer hij zelve met het bevel belast is, de bedenkingen van de officieren van het garnisoen en van de aanzienlijkste burgerlijke ambtenaren over het aangaan van het verdrag en de voorwaarden van hetzelfde, innemen, en dan besluiten.

Art. 70. De Gouverneurs en residenten van op zich zelve staande bezittingen, zijn niet bevoegd het regt van gratie te oefenen, doch hebben de magt om vonnissen in criminele zaken gewezen, het zij op verzoek van den

veroordeelden, of wel uit eigen beweging, te schorsen, wanneer bijzondere omstandigheden zulks, naar hun inzien, vereischen.

Zij moeten deze schorsing dadelijk brengen ter kennis van den Gouverneur Generaal.

Art. 71. De meer bijzondere regten en pligten van de Gouverneurs en residenten, zoo wel als van de andere ambtenaren tot het binnenlandsche bestier behoorende, worden bij afzonderlijke verordeningen of instructien bepaald.

Art. 72. Behalve den bijzonderen ambts-eed, door de Gouverneurs en residenten, volgens de hen te geven instructie af te leggen, moeten zij zweren gehouw en getrouw te zullen zijn aan den Koning en aan Nederland, en gehoorzaamheid te zullen betoonen aan den Gouverneur Generaal, als Zijner Majesteits vertegenwoordiger.

VIERDE HOOFDSTUK.

Over de financiën en derzelver beheering.

Art. 73. De algemeene financiële inrigtingen, alsmede de belastingen in Nederlandsch Indië, voor zoo verre zij door Kommissarissen Generaal reeds zijn geregeld, blijven bestaan.

Art. 74. Geene belastingen mogen in Nederlandsch Indië worden geheven, dan op uitdrukkelijken last of goedkeuring van den Gouverneur Generaal in Rade.

Art. 75. De Gouverneur Generaal vestigt deszelfs bijzonderen aandacht op deze gewigtige onderwerpen, en zorgt dat allerwege, voor zoo verre bijzondere plaatselijke omstandigheden geene onoverkomelijke beletselen opleveren, belastingen van gelijken aard, en op gelijken voet, geheven en behandeld worden.

Art. 76. De Gouverneur Generaal zal bijzonderlijk het landelijk stelsel, thans op Java bestaande, in alle deszelfs bijzonderheden gadeslaan, ten einde hetzelfde, door alle geleidelijke middelen tot meerdere volmaaktheid te brengen, en op andere bezittingen voor zoo verre zulks mogelijk is, in te voeren.

Art. 77. Bij het invoeren van nieuwe, en het regelen van reeds bestaande belastingen, wordt zoo veel mogelijk het belang van den lande, met het gerief der ingezetenen in verband gebragt. Alle kwellende en drukkende belastingen zijn ongeoorloofd.

Art. 78. De belastingen, welke den smallen handel der Inlanders belemmeren, of minder gemakkelijk maken, moeten met naauwkeurigheid overzien, en zoo mogelijk door andere vervangen worden.

De tolpoorten, zoo wel als de bazaars of markten, hetzij de opbrengst van deze laatste ten behoeve van den lande, of van bijzondere personen geïnd worden, zijn aan de bepalingen door de regering gemaakt, of nog te maken, onderworpen.

Art. 79. De belastingen op de bebouwde en onbebouwde eigendommen of gronden, zullen met de meeste naauwkeurigheid overzien, en omtrent dezelve zoodanige bepalingen gemaakt worden, als met de voortzetting van den landbouw en de uitgifte van landen, in verband met het belang van 's lands schatkist, noodig zullen gevonden worden.

Art. 80. De meeste zorg wordt aangewend, dat in de beheering der domeinen van den lande, met de meeste orde en regelmatigheid gehandeld worde, en dezelve zoo veel mogelijk in verband gebragt worde met het landelijk stelsel, in alle plaatsen waar dat stelsel in werking is.

Art. 81. Op andere plaatsen wordt zorgvuldiglijk gewaakt, dat de bewerking en beheering van 's lands domeinen, overeenkomstig zij met der ingezetenen belang en begeerte, zoo wel als met 's lands belang.

Art. 82. Bijzondere verordeningen regelen de wijze van beheer der houtboschen, zoutpannen, vogelnestklippen, koffij-tuinen, specerij-perken en andere, hetzij de bewerking gedaan worde in daghuur, of in verrekening van andere belastingen, of in levering tegen eenen bepaalden prijs, of in verpachting, met in acht neming echter van de meermalen herhaalde voorschriften.

vooral ook van die, welke in het hoofdstuk over de algemeene bepalingen, voorkomen.

Art. 83. Het algemeene bestuur der domeinen, goederen, gelden, inkomsten en uitgaven van Nederlandsch Indië, met al wat daartoe betrekking heeft, wordt onder het oppergezag van den Gouverneur Generaal, waargenomen door eenen Hoofd-directeur van de financiën.

Art. 84. Aan den Hoofd-directeur worden toegevoegd vier Raden van financiën, ieder belast met een bepaald gedeelte der algemeene werkzaamheden.

Art. 85. Ten dienste van den Hoofd-directeur en de voornoemde Raden, worden benoemd een Secretaris, en zoodanige andere beambten, als ter rigtige behandeling der zaken noodig zullen bevonden worden.

Art. 86. De dagelijksche beheering van alle de bovengenoemde zaken wordt op de onderscheidene plaatsen, zoo in als buiten Java gelegen, toebetrouwd, in de eerste plaats aan de Gouverneurs of residenten, en voorts aan zoodanige afzonderlijke ambtenaren, als ter beheering van eenigen bijzonderen tak van bestier, mogen noodig geoordeeld worden.

Deze allen zijn gehouden, de aanschrijvingen hem door den Hoofd-directeur of van wege denzelfven gegeven, na te komen.

Art. 87. Ten einde zoo veel mogelijk eene regelmatige behandeling, vooral op Java zelve, te bevorderen, en om tevens aan den Gouverneur Generaal alle die inlichtingen te bezorgen, welke tot een geleidelijk en vast hetgeen voorschreven is, opgedragen aan een Hoofd-inspecteur van de financiën.

Art. 88. Onder den Hoofd-inspecteur zullen op Java werkzaam zijn drie Inspecteurs. De Hooge Regering bepaalt met der tijd, of en waar elders, zoodanige ambtenaren zullen moeten worden geplaatst.

Art. 89. De bepaalde werkzaamheden van alle de voorschreven beambten, en het onderlinge verband tus-

ſchen dezelve, worden bij afzonderlijke instructien geregeld.

Art. 90. Het toezigt over de rigtige besteding van 's lands gelden en goederen, wordt toebetrouwd aan de algemeene rekenkamer, achtervolgens eene bepaalde instructie.

Art. 91. De inning en bewaring van 's lands gelden, wordt opgedragen aan algemeene of bijzondere ontvangers, hetzij daartoe afzonderlijke ambtenaren worden aangesteld, of deze ontvangst, in kleine plaatsen, aan de residenten zelve worde toebetrouwd.

De Gouverneur Generaal in Rade maakt daaromtrent zoodanige bepalingen, als de omstandigheden dadelijk, of in den vervolge, noodzakelijk maken.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen.

Art. 92. Niemand, wie hij zij, mag zich in Nederlandsch Indië, met der woon nederzetten, dan na daartoe van den Gouverneur Generaal verlof bekomen te hebben.

Art. 93. Elk, die in Nederlandsch Indië, voor eenen tijd wenscht te verblijven, moet daartoe verlof hebben van het hoogste gezag der plaats.

Op Java zelve komt het geven van dit verlof aan niemand toe, dan aan den Gouverneur Generaal.

Art. 94. Elk vreemdeling, die voor een tijd zich in Nederlandsch Indië ophoudt, is onderworpen aan alle de wetten en verordeningen.

Art. 95. Elk dien het toegestaan is, zich met der woon in Nederlandsch Indië te vestigen, moet den eed van getrouwheid aan den Koning, en van gehoorzaamheid aan den Gouverneur Generaal afleggen.

Hij geniet als ingezeten de bescherming der wetten, voor zoo verre hij zich als een goed en rustig burger gedraagt.

Art. 96. Chinezen, Mooren, Arabieren, en andere vreemden, niet tot de Europezen behoorende, welke zich in eene der plaatsen van Nederlandsch Indië met der woon vestigen, worden, zoo veel mogelijk, onder hoofden van hunne natien gesteld, alles naar luid der verordeningen daaromtrent gemaakt of nog te maken.

Art. 97. De oefening van alle godsdiensten geniet in Nederlandsch Indië de bescherming der Hooge Regering, mits die oefening voor de openbare rust niet gevaarlijk zij.

Art. 98. De leeraren van de onderscheiden thans bestaande christelijke gemeenten in Nederlandsch Indië, worden uit 'slands kas bezoldigd; gelijke bezoldiging zal kunnen worden toegestaan aan leeraren van zoodanige gemeenten, als naderhand, op hoog gezag zouden mogen worden daargesteld.

Art. 99. De regering zorgt, zoo veel mogelijk, dat er op de onderscheidene plaatsen in Nederlandsch Indië, scholen bestaan. De onderwijzers worden uit 'slands kas, of uit bijzondere school-fondsen bezoldigd.

Art. 100. De regering maakt ook de noodige verordeningen omtrent de scholen der Inlanders. De regering geeft aan de Inlanders gelegenheid om op de Nederlandsche scholen onderwezen te worden.

Zij beraamt tevens de geschikteste middelen, tot uitbreiding der kennis van de Maleidsche, Javaansche en andere talen, onder de Europeische bewoners.

Art. 101. De regering zorgt voor de bewaring en verbetering der gezondheid, door daartoe doelmatige middelen.

Art. 102. De regering maakt de noodige verordeningen op het daarstellen en bijhouden der geboortetrouw- en sterflijsten, vooral zoo verre de Europeische of van Europezen afkomstige inwoners betreft.

Art. 103. De regering zorgt voor eene goede bezoldiging der ambtenaren en voor eenen onderstand voor hunne achtergelaten weduwen en kinderen.

Art. 104. De regering zorgt mede voor de nagelaten boedels, die aan weezen vervallen of onbeheerd zijn.

Art. 105. Het staat aan alle ingezetenen van Nederlandsch Indië vrij, zich zoodanig middel van bestaan te verkiezen, of zoodanigen handel te drijven, als zij goedvinden, voor zoo verre er ten aanzien van eenige bijzondere punten, geene bepalingen om des algemeenen belangs wille, bestaan mogten.

Art. 106. De regering moedigt door alle middelen, binnen haar bereik, den landbouw aan, zij beraamt of stelt aan het departement der kolonie voor, de beste middelen, om aanvankelijk of bij voortgang den landbouw, door uitgifte van landen en de vermeerdering van eene Europeesche bevolking en landbouwers, uit te breiden.

Art. 107. Over het algemeen is het aan alle ingezetenen van Nederlandsch Indië vrij en onverlet, om op de gronden hen in eigendom toekomende, of in huur, pacht, dan wel ten gebuike uitgegeven, zoodanige voortbrengselen aan te kweeken als zij verkiezen, en daarover naar goedvinden te beschikken.

De voortbrengselen echter, welke volgens de nog bestaande verordeningen, voor rekening van den lande worden aangekweekt, of welker aankweeking en levering aan den lande, tegen bepaalde prijzen, eene verplichting van de ingezetenen in sommige oorden is, zijn het eigendom van den lande.

De regering vestigt eene bijzondere en gestadige oplettendheid op dit onderwerp, en neemt de meest doelmatige maatregelen, ten einde het belang van den lande, in overeenstemming te brengen met de belangen der ingezetenen.

Art. 108. De Inlandsche bevolking geniet de bijzondere bescherming der regering. Alle geldafpersingen, knevelarijen en willekeurige beschikkingen, over der Inlanderen personen, goederen en arbeid, zijn ongeoorloofd; alle Europeesche en Inlandsche ambtenaren, hoofden of grooten, moeten zich daarvan onthouden, of zij zullen strengelijk worden gestraft.

De plaatselijke regeringen en bijzonderlijk de residenten, zijn verplicht daartegen uit zich zelve te waken, en

aan de Inlanders de gelegenheid te geven, om vrijelijk hunne klagten in te brengen.

Art. 109. Heerendiensten, ten gerieve van bijzondere personen, het zij al of niet met eenig ambt belast, mogen noch gevorderd, noch verleend worden.

Onder de heerendiensten wordt echter niet verstaan, de tot dus verre noodzakelijke verpliting der Inlandsche bevolking, om tegen behoorlijke en op hoog gezag ge-regelde betaling, de personen en goederen van reizigers over land te vervoeren.

De heerendiensten welke aan den lande toekomen, zullen onder vaste bepalingen gebragt, of door andere belastingen vervangen worden, gelijk mede bepalingen, gemaakt worden op de diensten door de Inlanders, volgens lands gebruik, aan hunne hoofden te verleen.

Art. 110. De bijzondere landeigenaars en landbouwers, zullen omtrent de diensten en opbrengsten van de ingezetenen op hunne landen, zich stiptelijk moeten houden aan de reeds gemaakte of nader te maken bepalingen.

Art. 111. Het verhuuren of in huur nemen van eenige desfa's of dorpen, onder welke benaming ook, is en blijft voor altijd afgeschaft. Ingezetenen welke tot voortzetting van eenigen bijzonderen tak van landbouw of van eenige fabriek of trafiek, het zij gronden, of persoonlijke diensten van eenige dorpen noodig hebben, hebben vrijheid daaromtrent overeenkomsten te treffen.

De regering maakt ten aanzien van dit alles, algemeene of plaatselijke bepalingen, tot bevordering van den landbouw en van de nijverheid, en tot onderling gerief der ingezetenen.

Art. 112. Het geven of nemen van verpandelingen, ter verzekering van eenige geldelijke schuld of aangegane verbindtenis, wordt in geheel Nederlandsch Indië afgeschaft.

De deswegens reeds bestaande verordeningen blijven in kracht, tot dat bij eene algemeene wet of bijzondere verordeningen naar de plaatselijke gesteldheid, daarin zal zijn voorzien.

Art. 113. De slavenhandel en de invoer van dezelve in Nederlandsch Indië is verboden.

De wetten bepalen de straf der overtreders, en de regering beraamt de meest geschiktste maatregelen, tot verzorging der alzoo aangebragte menschen.

Art. 114. Omtrent de behandeling der thans aanwezige slaven, zoo wel als omtrent hun lot, en dat hunner kinderen, en voorts alles wat tot de slavernij betrekking heeft, worden de meest redelijke en billijke voorzieningen vastgesteld. De thans bestaande wetten omtrent de goede behandeling van dezelve, worden bij deze inmiddels bekrachtigd.

Art. 115. Geen gezagvoerende of ambtenaar, het zij Europees of Inlander, van welken rang ook, mag zich eenige meerdere of andere inkomsten toeëigenen, dan hem door de Hooge Regering zijn toegestaan.

Zij zullen zich bepaaldelijk onthouden van het aannemen of beloven van eenige gaven, giften of toezeggingen van dezelve, tot het geven of verkrijgen van eenig ambt, of tot het doen of laten van het geen zij in hunne ambtsbetrekkingen verplicht zijn te laten of te doen.

Het aannemen of doen beloven, zoo wel als het geven of beloven van geschenken, wordt bijzonderlijk verboden aan zoodanige ambtenaren, die tot elkanderen in onmiddellijke betrekking van gebied en ondergeschiktheid staan; de meer bijzondere bepalingen daaromtrent worden in de instructien vastgesteld.

De voorgaande bepalingen zijn toepasselijk op der ambtenaren vrouwen, kinderen en huisgenoten.

Art. 116. Geene spillagien, overwigten of eenige andere zijdelingsche winsten, zijn geoorloofd. Bijzondere reglementen bepalen tot welke hoogte eenige spillagie wordt toegestaan aan de zoodanigen, die met eede verklaren, dat het verlies buiten hunne schuld bestaat.

Art. 117. De vaart en handel op en van geheel Nederlandsch Indië (met uitzondering van de Molukische Eilanden) is vrij en open voor alle volken, met welke het Koningrijk der Nederlanden in vriendschap leeft.

Bij bijzondere verordeningen worden bepaald, de plaatsen en havens, welke de onderscheiden schepen mogen of moeten aandoen, en de verplichtingen die zij te vervullen hebben.

Art. 118. Met de schepen die alzoo toegelaten worden, mogen alle soorten van goederen en handelwaren worden aangevoerd, voor zoo verre zij niet bij bijzondere wetten of verordeningen zijn verboden.

Omtrent den invoer en de verhandeling dier goederen, moeten de schippers, eigenaars of geconfigneerden, zich aan de bestaande bepalingen onderwerpen.

Art. 119. De handel op het rijk van Japan wordt bij uitsluiting voor rekening van den lande gedreven.

Art. 120. De voortbrengselen, welke het eigendom van den lande zijn, worden gebruikt tot de algemeene huishoudelijke behoeften in Indië, of op hoog gezag verkocht.

Deze verkoop moet, met uitzondering van hoog gewigtige en buitengewone omstandigheden, bij openbare veiling gedaan worden.

Bijaldien geene behoorlijke prijzen voor dezelve mogen kunnen verkregen worden, zullen dezelve voor rekening van den lande naar Nederland kunnen overgezonden worden.

Art. 121. De specerijen zullen, zoo lang daaromtrent geene andere bepalingen gemaakt zijn, naar Nederland voor rekening van den lande worden gezonden.

Voor zoo verre echter een gedeelte daarvan voor de Indische markt, den Chineeschen handel, en de huishoudelijke behoeften van de ingezetenen zelve noodig is, worden zij mede in Indië verkocht.

En op dat niemand hiervan eenige onwetendheid voorwende, zal deze alom worden gepubliceerd, ter plaatse waar zulks gebruikelijk is.

Lasten en bevelen voorts, dat alle hoogere en lagere kollegie en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder

voer zoo verre hem aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des perfoons.

Gegeven te Batavia den twee-en-twintigsten december des jaars achtien honderd achtien.

De Kommissarissen Generaal ove
Nederlandsch Indië.

CORNELIS THEODORUS ELOUT.

VAN DER CAPELLEN.

A. A. BUIJKES.

Ter ordonnantie van dezelve,

De Secretaris Generaal,

R. D'OZIJ.

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH INDIË.

No. 88.

Bestuit van den Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indië, van den 24sten december 1818, no. 24, houdende bepalingen ter voorkoming van het wegzeilen van schepen en vaartuigen zonder van behoorlijke uitklaringen te zijn voorzien.

Is goedgevonden en verstaan: ter voorkoming, zoo veel mogelijk, van het wegzeilen van schepen en vaartuigen zonder van behoorlijke uitklaringen te zijn voorzien, te bepalen, gelijk bepaald wordt bij deze: dat de schippers van alle particuliere schepen en vaartuigen, bij derzelver komst in een der havens van Java en Madura, in handen van de havenmeester of den ambtenaar die *deze functien waarneemt*, zullen inleveren het register, de scheeps-rolle, den *zee-brief* en alle verdere scheeps-papieren, om aldaar te blijven berusten tot dat het schip behoorlijk zal zijn uitgeklaard.

Accordeert met het register der besluiten van den Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indië.

De Secretaris van het Gouvernement,
J. C. BAUD.